

PLU 19

Planeringsunderlag 2019

Kommunstyrelsen

2018-01-29

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Innehåll

FÖRSLAG TILL PLANERINGSUNDERLAG 2019 (PLU 19)	2
INLEDNING	2
DEN POLITISKA VILJEINRIKTNINGEN, ENLIGT INNEVARANDE MANDATPERIOD ..	3
EKONOMI	4
TILLVÄXT	5
NÄRINGSLIVSUTVECKLING	5
KOMMUNIKATIONER	6
MILJÖ- OCH KLIMAT	6
UTBILDNING	7
SOCIAL OMSORG	7
KULTUR OCH FRITID	8
ORGANISATION, LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP	8
TÄBYS STYRMODELL	9
GEMENSAMMA UTVECKLINGSOMRÅDEN	9
EKONOMISKA BEDÖMNINGAR FÖR PLANPERIODEN 2019-21	11
PLANERINGSPROCESS, BUDGETANVISNINGAR OCH TIDPLAN	14
BILAGA: KOMMUNÖVERGRIPANDE STYRANDE DOKUMENT	15

Förslag till planeringsunderlag 2019 (PLU 19)

Planeringsunderlaget är kommunstyrelsens direktiv för arbetet med förslag till verksamhetsplan 2019 (VP 19). Planeringsunderlaget anger inriktningen för den långsiktiga och strategiska verksamhetsplaneringen.

Planeringsunderlaget är normalt en del i politikens redan fattade beslut om politiskt program för mandatperioden med tillägg för kommunledningskontorets analys och rekommendationer. Det viktigaste året för mandatperioden får anses vara uppstartsåret, i detta fall 2019. De därpå följande årens planeringsunderlag är till sin karaktär mer kortfattade och ska i huvudsak ange tillkommande inriktning med utvecklat ekonomiskt underlag, uppdaterat efter senaste årets verksamhets- och ekonomiuppföljning. Då det är valår 2018 och därmed oklart vilken den politiska inriktningen för kommande mandatperiod blir, lämnar kontoret här ett förslag där utgångspunkten är att tidigare beslutade inriktningar ska genomföras och att visionen ligger fast.

I planeringsunderlaget ska inriktningsmålen, som ska gälla för mandatperioden, samt övriga förutsättningar för planeringsarbetet och ekonomiska ramar för nämnderna fastställas. Då 2019 är första året på nästa mandatperiod och förutsättningarna för den kommande politiska inriktningen är okända, men någon riktning behöver tillämpas, har kontoret valt att låta nuvarande inriktningsmål kvarstå.

Förslaget till VP 19 ska utarbetas utifrån planeringsunderlagets direktiv och inriktning. Förslaget ska innehålla mål och budget för 2019 med plan för 2020-21 samt investeringsplan för perioden 2019-21.

Inledning

Täby kommun befinner sig fortsatt i en mycket expansiv period av tillväxtarbetet som spänner över många områden. Stockholmsregionen är en mycket stark tillväxtregion och enligt mätningar den region i landet som har störst påverkan på landets samlade tillväxt. För Täby innebär detta både en draghjälp och en utmaning att hålla uppe takten i utvecklingen.

Nya spännande bostadsområden planeras. Befolkning och arbetstillfällena kommer att öka. Inflyttning av personer i yrkesverksam ålder medför ökade skatteintäkter, men också ökade anspråk på offentligt finansierade välfärdstjänster och infrastruktur. Den nya regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5, tar fasta på fortsatt stark befolknings- och näringslivstillväxt.

En av målsättningarna med Täbys tillväxtarbete är att kommunen även framgent ska kunna erbjuda kommuninvånarna välfärdstjänster med hög kvalitet. Det ställer krav på ett strategiskt arbete med verksamhets- och tjänsteutveckling i kombination med effektiviseringar och fortsatt god ekonomisk hushållning. Arbetssätt, processer och system måste ständigt prövas och omprövas i det dagliga uppdraget. Riktade besparingar kan bli nödvändiga, outsourcing kan genomföras, liksom omprövning av verksamheter som inte når ekonomisk balans.

Kommunen ska utveckla digitaliseringsarbetet och sträva efter att bli en mer effektiv, smart och hållbar kommun genom att se digitaliseringens möjligheter nämndövergripande.

Kommunens kontaktcenter startade hösten 2017 för ökad tillgänglighet för invånare och företagare samt för att i verksamheten möjliggöra effektivisering av processer. Från kontaktcenter kommer värdefullt underlag avseende förbättringsmöjligheter och ytterligare behov av kommunikationsinsatser.

Den politiska viljeinriktningen, enligt innevarande mandatperiod

Utgångspunkten för planeringsunderlag 2019 och kommande år är en kommun med fortsatt god livsmiljö för invånarna. God hushållning samt ordning och reda i ekonomin ska vara kännetecknen för Täby. En hållbar tillväxt och en växande befolkning är prioriterat. I några punkter lyfts bland annat följande.

- Individens behov av valfrihet ska tillgodoses. Kvaliteten ska vara hög i kommunens gemensamt finansierade verksamheter och förskola, skola och äldreomsorg, välfärdens kärna, ska prioriteras.
- Kommunen ska kännetecknas av ordning och reda i kommunens gemensamma ekonomi. Täby kommun ska ha en stabil ekonomi.
- Den politiska utgångspunkten är att Täby ska ha Sveriges bästa integration. Den stora utmaningen är att få fram bostäder för de nyanlända som erhållit uppehållstillstånd och som kommer till Täby. Nyanlända med uppehållstillstånd ska snabbt komma i arbete. För det krävs olika samverkande insatser. En god utbildning med fokus på att lära sig svenska språket är en viktig utgångspunkt för att snabbt etablera sig i det svenska samhället. När etableringsfasen är över ska de nyanlända själva ordna boende. Kommunen ska aktivt arbeta för att motverka bidragsberoende.
- Kommunen är inne i en period av stark utveckling i form av bostadsbyggande, utvecklad kollektivtrafik och investeringar i skolor, förskolor och vård- och omsorgsboenden, simhall mm. Prioriteringar måste därför göras såväl bland övriga investeringsbehov som bland verksamhetsutvecklingsinsatser. Möjligheterna för privata aktörer att starta och driva verksamheter ska finnas och därmed minskar kommunens ensidiga ansvar för investeringar i välfärdssektorn.

Den politiska majoritetens prioriteringar för mandatperioden finns redovisad i sin helhet i inledningen av verksamhetsplan 2015 (VP 15). I verksamhetsplan 2016, 2017 och 2018 ingår kompletteringar.

Ekonomi

Prognosen för Täby kommun år 2017 visar på ett bra resultat. Sammantaget uppgår prognosen till ca 147 miljoner kronor. Av dessa står nämnderna för ett samlat resultat om ca 90 miljoner kronor, dvs. merparten av resultatet beror på att nämnderna visar överskott. Nämndernas överskott säkrar goda förutsättningar för det fortsatta tillväxtarbetet och för en god kvalitet i verksamheterna.

Trots det starka resultatet i Täby råder fortsatt osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen i ett omvärldsperspektiv. För planperioden är det därför nödvändigt med fortsatt god budgetdisciplin. Inriktningen är att skatten ska vara oförändrad utifrån fullmäktiges beslut om skattesats för år 2018. För att en fortsatt god ekonomisk hushållning ska uppnås finns det inte något utrymme för ofinansierade kostnadsökningar. Det innebär att kostnadsökningar utöver volymökningar ska finansieras genom effektiviseringar, omprioriteringar och sänkta kostnader.

Kommunens finansiella mål innebär att kommunens resultat ska uppgå till två procent av skatteintäkterna (netto) samt att skattefinansieringsgraden av investeringar inte ska understiga 30 procent under planperioden. Därutöver ska fr.o.m. år 2019 minst 25 mnkr årligen avsättas för att möta kommande infrastruktursatsningar.

Befolkningen ökar och den kommunala servicen behöver byggas ut. Investeringsnivån är betydligt högre än årets avskrivningar vilket skapar ett finansieringsbehov. Kommunen behöver ett starkt resultat för att ha beredskap för oförutsedda kostnader och för att kunna skattefinansiera investeringar i önskvärd omfattning. Den ökande investeringsvolymen under planperioden kommer att innebära behov av nyupplåning och därmed ökade kapitalkostnader. Investeringarna är en förutsättning för att Täby ska växa. En viktig utgångspunkt för utbyggnaden är att små och stora projekt ska bära sig ekonomiskt, inte enbart med avseende på nödvändig infrastruktur utan också utifrån ett verksamhetsperspektiv avseende driftkostnader och pengersättning. I praktiken betyder detta att varje ny bostad ska genom markförsäljning eller på annat sätt bekosta behovet av tillkommande driftkostnader och investeringar för samhällsservice eftersom att skatteutjämningsystemet inte möjliggör för kommunen att behålla inkomst av nya skattebetalare som flyttar in.

En annan viktig förutsättning för tillväxtarbete är "Försörjningsplanen för anläggningar, bostäder och lokaler" vars syfte är att underlätta det strategiska arbetet så att kostnader om möjligt undviks samtidigt som risken minimeras för att kommunen står utan nödvändiga anläggningar, bostäder och lokaler när dessa behövs.

Kommunen har ansvar för flyktingmottagningen bl a i form av ensamkommande barn, plats i förskola, grundskola, fritidshem, gymnasieskola, vuxnas rätt till SFI mm. Inom några områden får kommunen inte ekonomiskt täckning för de kostnader som statens beslut om ansvar innebär. Det är bl. a. därför viktigt att kostnadsökningar inom alla verksamheter bromsas där det är möjligt och att samtliga verksamheter i kommunen ser över effektiviseringsmöjligheter så att insatserna för barn och vuxna kan tillgodoses med fortsatt ekonomi i balans i relation till målen för kommunens tillväxt på den övergripande nivån. Skulle kommunen förlora greppet om den ekonomiska situationen kommer tillväxtpöjligheterna att få ses

över och ambitionerna sänkas då tillväxten förutsätter ett överskott årligen på minst två procent för att kunna genomföras utan alltför stor risktagning för kommande generationer.

Tillväxt

Täby kommun växer bl.a. genom utveckling av Stockholm Nordosts regionala stadskärna Täby centrum- Arninge. Därutöver på Täby Park och i Västra Roslags Näsby. Kommunen ska utvecklas på ett långsiktigt socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt. Detta innebär bland annat att människor som redan bor här ska känna att de vill bo kvar och att andra lockas att flytta hit. För detta krävs bostäder anpassade efter människor i olika livssituationer, utvecklad kollektivtrafik som gör att människor lätt kan ta sig till och från kommunen, möjligheter till arbetstillfällen samt att av kommunen finansierade verksamheter erbjuds med hög kvalitet. När Täby planerar för ny bebyggelse är hållbarhetsaspekterna viktiga och dessa ska därför beaktas i alla planskeden.

I närtid kommer arbetet med såväl den fördjupade översiktsplanen för centrala delarna av kommunen som den övergripande översiktsplanen för hela kommunen att stadfästa riktning för framtida bostads- och näringslivsetableringar.

I dagsläget är bostadsmarknaden svårbedömd. Det finns de som menar att risken för en sk bostadsbubbla är påtaglig och de som menar att den nedgång i bostadspriser som nu syns är en normal tillbakagång från ett överhettat till ett normalt läge. Oavsett vilka som visar sig få rätt är det viktigt att kommunen upprätthåller en god planeringstakt för bostadsbyggande så att inte avsaknaden av planberedskap riskerar innebära att de som fortsatt vill bygga nya bostäder väljer att i första hand nyetablera i andra kommuner i länet.

Näringslivsutveckling

Idag finns cirka 25 000 arbetstillfällen i Täby. I den vision som de sex nordostkommunerna antog 2012 är Täbys ambition att öka antalet arbetstillfällen i kommunen med 20 000 fram till år 2040. I arbetet med att förverkliga den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge är därför utvecklingen av antalet arbetstillfällen ett högt prioriterat område. Täby park är ett annat område där en stor del arbetsplatser ges utrymme.

För att skapa förutsättningar för ett rikt näringsliv ställs krav på service och förståelse för företagarnas behov såväl för nyföretagare som företag som verkat länge i kommunen och vill utveckla sin verksamhet här. Kommunen behöver identifiera möjligheter till och planera för verksamhetslokaler i såväl nya som befintliga områden. Likaså behöver kommunen verka för en utveckling av kollektivtrafiken samt marknadsföra kommunen som ett bra etableringsalternativ om målet om 20 000 nya arbetstillfällen ska nås. Här är beslutet inom den sk Sverigeförhandlingen om att dra Roslagsbanan via Odenplan till city viktigt. Beslut om såväl medfinansiering som bostadsåtagande har fattats för Täbys räkning av kommunfullmäktige, kvarstår beslut på riksnivå för att genomförande ska kunna komma igång. Täby arbetar tillsammans med kommunerna inom Stockholm-nordost samt

ytterligare kommuner i regionen för att Roslagsbanan också dras till Arlanda, vilket skulle innebära radikalt förbättrade möjligheter för boende och arbetstillfällen i nordost kopplat till Arlanda.

Täby har med sitt strategiska läge i länet goda förutsättningar att ligga i framkant och vara en geografiskt strategisk plats för innovativa företag att etablera sig på och därmed skapa goda förutsättningar för ett framtida företagskluster. Förutsättningarna för att etablera en Science Park i kommunen där utbildning, forskning och näringsliv kan samverka är därför under beredning.

Kommunikationer

När kommunen utvecklas behöver infrastrukturen förstärkas och moderniseras. Det strategiska arbetet med framkomlighet för alla trafikslag är samordnat med planeringen av nya arbetsplatser, bostäder och service.

Roslagsbanan är under utbyggnad. För nordostsektorns utveckling är den planerade dubbelspårsutbyggnaden, nya vagnar och depå oerhört viktig. Under de närmaste 20 åren kommer de sex kommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Valentuna, Vaxholm och Österåker att utveckla nya bostads- och verksamhetsområden. Under denna period kommer Roslagsbanan att ha en central betydelse som pulsåder för den spårbundna kollektivtrafiken.

Det är särskilt viktigt att planerna nu realiseras med högsta möjliga hastighet. Roslagsbanans utveckling, inklusive en förlängning till Arlanda, är ett prioriterat projekt. Busstrafiken såväl till och från, som inom, kommunen behöver också förstärkas.

Staten ansvarar för de stora genomfartslederna E18, Norrortsleden och Arningeleden där det är nödvändigt med väsentliga kapacitetsförstärkningar. Kommunen ansvarar för att säkerställa framkomligheten för bilar, kollektivtrafik och övriga trafikanter på det övriga vägnätet. Under de kommande åren krävs både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder främst i Arninge-Ullna, centrala Täby, Täby Kyrkby och kring Täbyvägen.

Miljö- och klimat

Bilden av Täby som en attraktiv kommun som värnar miljön, behöver ytterligare stärkas såväl genom ett fortsatt systematiskt miljö- och hållbarhetsarbete, som genom en målinriktad kommunikation. Planarbetet behöver ges en fortsatt tydlig hållbarhetsinriktning. Miljö och klimat, men även social och ekonomisk hållbarhet, ska ges hög prioritet och hållbarhetsprogram ska tas fram för större detaljplaner. Arbetet med olika publika projekt och aktiviteter med inriktning på bl.a. invånarengagemang i hållbarhetsfrågor såsom energieffektivisering, klimateffektiva transporter, hållbar konsumtion och giffri vardag fortsätter.

Täby är en föregångskommun på många områden och ska även vara en föregångskommun inom miljöområdet. Kommunen har i dagsläget ett miljöprogram som utgår ifrån 16 nationella miljömål. Miljöprogrammet pekar ut fem fokusområden, begränsad klimatpåverkan, giffri miljö, god vattenmiljö, det gröna Täby och god bebyggd miljö. I miljöprogrammet har kommunen lyft fram hur Täbyborna och företagarna själva kan bidra till en bättre miljö. Kommunen utvecklar kontinuerligt miljömålen och genomför ett flertal förbättringar. Till 2050 ska Täby kommun vara koldioxidfri. En årlig miljödag riktad till Täbyborna, föreningar och företag i Täby, med inspiration och erfarenhetsutbyte samt utdelning av Täbys miljöpris har inrättats och kommer fortsatt att genomföras.

Utbildning

Täby ska ha Sveriges högsta utbildningskvalitet. Här öppnas dörren till framtiden, och efter att ha gått i skolan i Täby ska alla elever ha en nyfikenhet till livslångt lärande och en demokratisk insikt. Alla elever ska ha en positiv självbild, en hög kunskapsnivå samt språk som fungerar väl i alla sammanhang och hjälper dem att öppna framtidens dörrar. Därför är det angeläget att kvalitetsutvecklingen i verksamheten fortskrider med utgångspunkt i analys av resultaten i relation till vetenskap och beprövad erfarenhet. Analysen av elevernas kunskapsresultat, medvetenhet om målen och upplevelse av trygghet och trivsel ger möjlighet till fortsatt verksamhetsutveckling för ytterligare förbättrade resultat.

För kommunal förskola, grundskola (med förskoleklass och fritidshem), gymnasieskola, grundsärskola och gymnasiesärskola fortsätter av samma skäl utvecklingsarbetet avseende ett systematiskt kvalitetsarbete, tillgängligt lärande och ytterligare ökad professionalisering. Arbetet med tillgängligt lärande sker både på enheten och gemensamt i rektorsgruppen, bland förstelärare, i Täbys nya kompetensutvecklingsstruktur Täby Akademi för Pedagogisk professionsutveckling och i samarbete med lärosäten som högskolan i Borås och Harvard University.

Social omsorg

Kraven på en lyckad etablering och integration av nyanlända är stora. Täby vill vara en framgångskommun som i samverkan med näringsliv, organisationer, föreningsliv och enskilda skapar en lyckosam integration i samhället. Social omsorg ska vara öppen för kreativa lösningar med en effektiv kedja till jobb för att de nyanlända ska bli självförsörjande.

Äldreomsorgen i Täby ska år 2019 vara i länets absoluta toppklass. För att stimulera till kvalitetsutveckling inom särskilda boendeformer har en modell för kvalitetsbonus tagits fram. Modellen bygger på målstyrningens fyra grundprinciper: mål, indikatorer, målvärden och ersättning. 2018 införs även motsvarande modell för hemtjänsten vilket innebär att modellen är etablerad 2019.

Socialekreterare och biståndshandläggare är bristkompetenser och en väl fungerande kompetensförsörjning för dessa yrkesgrupper är en förutsättning för att leva upp till målet att verksamheter finansierade av socialnämnden håller hög kvalitet.

I fokus framöver finns kompetensförsörjning, integration, förebyggande insatser och kvalitetsförbättringar. Beroende av tidplan för kommunernas övertagande av hemsjukvården från landstinget kommer denna fråga att bli väldigt eller något aktuell 2019.

Kultur och fritid

Inriktningen är att skapa förutsättningar för ett utökat kulturutbud och för fysiskt aktivitet.

Biblioteken i Täby ska vara attraktiva genom att ligga i framkant och erbjuda ett brett utbud av media. Det ska också ske en utveckling mot att göra biblioteken mer publika, genom ökad tillgänglighet och olika former av programutbud.

Tillgången till anläggningar är god för de flesta idrotter. Utmaningen framöver vad gäller ungas deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter handlar om att få äldre ungdomar att kunna börja med aktiviteter och att få yngre att inte sluta, och att trösklarna för deltagande inte är för höga. Att ge förutsättningar för motion "på egen hand" kommer att bli allt viktigare. Ett viktigt resultat blir att fler äldre ungdomar än i dag är fysiskt aktiva.

Den nya mötesplatsen för äldre ungdomar i Bibliotekshuset - Esplanad - ska genom sitt innehåll attrahera både tjejer och killar. Utifrån dialog med ungdomarna har kunskap om vilket innehåll som efterfrågas legat till grund för den nya mötesplatsen.

Täbys kulturaktiviteter ska stärkas. Tibble teater, Täbys kulturscen, ska erbjuda ett brett utbud av kulturprogram som riktas mot flera olika målgrupper. Täby torg ska utvecklas till en attraktiv plats att vara på där kulturhuset utgör ett viktigt nav.

Organisation, ledarskap och medarbetarskap

Behovet att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens är stort inom flera yrkesområden i kommunen. Behovet ökar i takt med kommunens tillväxt, pensionsavgångar och konkurrens om arbetskraft. Fram till 2022 ska en halv miljon nya medarbetare rekryteras till kommunsektorn och konkurrensen om arbetskraften är stor. Även det ökade mottagandet av nyanlända innebär såväl personella som organisatoriska utmaningar. Att utveckla kommunen till en ännu attraktivare arbetsgivare och att fokusera på frågor kopplat till organisation, ledarskap och medarbetarskap är därför av stor betydelse. Ledarskap är identifierat som en framgångsfaktor och kommer att vara ett fokusområde även under 2019.

Täbys styrmodell

Täbys styrmodell innebär att kommunfullmäktige utifrån *visionen* och de kommundemensamma *inriktningsmålen* fastställer *kommunfullmäktiges mål till nämnderna* och *indikatorer* för kommunstyrelsen och nämnderna i verksamhetsplanen.

- Visionen ska gälla på lång sikt upp till 20 år
- Inriktningsmålen är på fyra år som mandatperioden
- Nämndmålen 1- 2 år eller 4 år
- Enhetsmålen 1 år, men kan vara fleråriga
- Särskilda aktiviteter kan vara insatser som beslutas för att nå målen

Täby kommuns vision

Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid

Kommunens inriktningsmål

- Det är tryggt och attraktivt att leva och verka i Täby
- Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun
- Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare

I arbetet med VP 18 ska nämnden om behov finns ta fram förslag till nämndmål och indikatorer.

Gemensamma utvecklingsområden

För planeringsperioden har följande utvecklingsområden som är av betydelse för kommunen som helhet identifierats:

- Hållbar utveckling som innebär att
 - den fysiska planeringen är ett verktyg i hållbar utveckling
 - kommunen växer på ett sätt som får människor att vilja flytta hit
 - samhällsplanering ses som ett verktyg för såväl byggande som trafik- och kollektivtrafiklösningar
 - de skapas möjligheter för individer att leva ett självständigt liv
 - beslutad nivå gäller för kostnader för kommunens utveckling såväl vid investeringar som tillkommande drift av verksamheter
- Kvalitetsfrågor som innebär att
 - sätta dem vi är till för i centrum och förstå deras fokus
 - oavsett vem som tillhandahåller tjänster och insatser ska dessa hålla hög kvalitet till avtalad ersättning/budget
 - valfrihet för individer med beaktande av god ekonomisk hushållning för kommunens samlade budget
 - information, dialog och kommunikation för att möta invånarnas och företagarnas behov av transparens och delaktighet

- Analysarbete för bättre beslutsunderlag och möjlighet att möta framtiden som innebär att
 - utveckla metoder för att söka/skaffa relevant uppföljning av genomförd verksamhets resultat
 - dra slutsatser av befintligt underlag som möjliggör alternativa sätt att lösa nuvarande uppgifter med nya arbetsmetoder eller att föreslå nya uppdrag och fasa ut befintliga för att uppnå ökad effektivitet
 - kommunens roll, vad måste kommunen ansvara för och vad vill kommunen därutöver ansvara för

- Tryggheten är viktig för invånare, företagare och besökare i kommunen och det arbete som Trygg i Täby bedriver bidrar utöver verksamhetsområdenas dagliga insatser till en lugnare och tryggare kommun
 - Fokusområdet för Trygg i Täby år 2019 beslutas av Trygg i Täby-rådet vid dess första sammanträde hösten 2018.

I verksamhetsplanen ska framgå om behov finns hur nämnden/styrelsen avser att styra för att åstadkomma önskad utveckling av de gemensamma utvecklingsområdena, genom nämndmål eller särskild aktivitet.

Ekonomiska bedömningar för planperioden 2019-21

Utgångsläget för den ekonomiska bedömningen i PLU 19 är i stort sett densamma som i verksamhetsplan 2018 (VP 18). Täby står inför en fortsatt utmaning vad gäller den kommunala ekonomin. Kommunen behöver ta höjd för den långsiktiga ekonomiska utvecklingen till följd av tillväxtarbetet. Kommunen står dessutom inför ett ökat ansvar för nyanlända.

Skatteintäktprognosen för planperioden grundas på den prognos som Sveriges kommuner och landsting (SKL) presenterade den 21 december 2017. I SKL:s nya prognos bedöms skatteunderlaget växa långsammare 2018 och framåt jämfört med den bedömning de gjorde per september, främst beroende på att sysselsättningsnivån (arbetade timmar) 2017 har ökat mer än vad som antagits tidigare vilket får till följd att ökningen kommande år blir lägre då sysselsättningsnivån dessa år antas vara densamma som i oktoberprognosen. SKL bedömer nu också att det blir en svagare inkomstutveckling för pensionärer 2019 och snabbare minskning av inkomster från sjukpenning än i septemberprognosen. Sammanfattningsvis bedömer SKL att högkonjunkturen under slutet av 2018 relativt snabbt återgår till ett neutralt konjunkturläge vilket innebär en markant inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt 2019 och 2020.

	2017	2018	2019	2020	2021	2016–2021
SKL, dec 2017	4,8	3,5	3,2	3,4	3,9	20,3
SKL, sep 2017	4,4	3,4	3,5	3,8	3,9	20,5

De finansiella målen för planperioden föreslås vara oförändrade. Kommunens finansiella mål innebär att kommunens resultat ska uppgå till två procent av skatteintäkterna (netto) samt att skattefinansieringsgraden¹ av investeringar ska överstiga 30 procent under planperioden. Därutöver föreslås att fr.o.m. år 2019 ska minst 25 mnkr avsättas årligen för att möta kommande infrastruktursatseringar.

Enligt prognosen uppnås inte två procentmålet under planperioden. Mot bakgrund av de senaste årens överskott i förhållande till budget bedöms målen ändå kunna uppnås. Det finns dock en risk för att målen inte uppnås när marginalerna är små. Det kan också innebära att de finansiella målen måste tillåtas avvika något enstaka år i planperioden. Med anledning av att marginalerna är små kommer det att krävas fortsatt god budgetdisciplin och att kostnadsökningarna minimeras för att kommunen ska uppnå de finansiella målen. För att tvåprocentmålet ska uppnås behöver det årliga resultatet öka i förhållande till prognosen med ca 30 mnkr.

¹ Skattefinansieringsgraden är ett mått på hur stor andel av skatteintäkterna som återstår för att kunna finansiera årets investeringar. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och av vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100 % eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året.

Som konstaterats ovan krävs att arbetet att effektivisera fortsätter under planperioden. Detta är något som kommunen har genomfört på ett mycket framgångsrikt sätt de senaste åren vilket framgår tydligt vid en jämförelse med det förväntade effektiviseringsbehovet under perioden 2012-2022 som presenterades i en långtidsstudie som utfördes av företaget PwC på uppdrag av kommunen. Utifrån det ekonomiska läget 2012 och den förväntade kostnadsutvecklingen tio år framåt konstaterade PwC att om ingen effektivisering gjordes under perioden skulle kostnadsökningen motsvara en skatthöjning om 2,75 kr vid periodens slut alternativt att verksamheten effektiviserades med 1,40 % årligen i genomsnitt. Sedan 2012 har skatten sänkts med 0,10 kr vilket innebär att en effektivisering om motsvarande 2,85 kr i skatt har genomförts då planperioden 2019-2021 samt även plan 2022 är beräknad med nuvarande skattesats. PwC har gjort en ny långtidsprognos åt kommunen som tidsmässigt sträcker sig under perioden 2017-2030. För den perioden är prognosen att en årlig effektivisering om motsvarande 1,15 % i genomsnitt är nödvändig för att uppnå ett resultat i enlighet med de finansiella målen (2 % överskott) utan att behöva höja skatten. Vid utebliven effektivisering motsvarar det att skatten skulle behöva höjas med 3,14 kr fram till 2030.

Den osäkra situationen på bostadsmarknaden som inleddes under slutet av 2017 innebär att tidplanen för kommande nybyggnadsprojekt och därmed tillhörande markförsäljningsintäkter för kommunen riskerar att förskjutas vilket kan få till följd att ett finansieringsbehov för kommunens investeringar kan uppstå temporärt då intäkterna kan komma senare i förhållande till vad som kunde antas i VP 2018. Om så sker kommer det även att ha en påverkan på kommunens ekonomiska resultat för både 2018 och planperioden 2019-2021. Det faktum att kommunens medfinansiering av Sverigeförhandlingen kostnadsförs i budget 2018 skulle kunna innebära att det budgeterade resultatet (före justering för balanskrav och synnerliga skäl) 2018 försämrats då den kostnaden till stor del planerades att täckas av markförsäljningsintäkter.

Prognos finansiella mål för planperioden enligt PLU 19

År	2019	2020	2021
Prognos årets resultat (efter justering balanskrav och särskilda skäl) i procent av skatteintäkterna (netto)	1,4 %	1,4 %	1,4 %
Skattefinansieringsgrad av investeringar	57 %	58 %	43 %

En översyn har genomförts av den kommunala redovisningslagen. Bland annat föreslås att regleringen av pensionsredovisningen ska förändras. Förslaget innebär att alla pensionsförpliktelser ska redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen (fullfonderingsmodellen). En eventuell övergång till fullfonderingsredovisning kommer att ställa nya krav på den ekonomiska styrningen. Detta genom att den redovisade förmögenheten minskar, när hela pensionsskulden lyfts in i balansräkningen. Vidare krävs, för att klara av kommande pensionsutbetalningar, högre resultatnivåer än tidigare. Genomförs förslaget bör därför kommunens finansiella mål ses över i arbetet med förslag till verksamhetsplan 2019. Eventuellt ska den nya lagen träda i kraft från och med den 1 januari 2019. För att tidplanen ska hålla behöver en proposition presenteras och beslutas av riksdagen under våren 2018.

Nämndernas planeringsramar 2019-2021

Uppdraget till nämnderna är att ta fram ett förslag till budget för år 2019 och plan för år 2020 – 2021 inom nedan givna planeringsramar. Det ställer krav på nämnderna att se över arbetssätt, processer och ompröva verksamheter. I arbetet ingår också en översyn av de områden som går med över- respektive underskott samt taxor och avgifter. Riktade besparingar kan bli nödvändiga, outsourcing kan genomföras, liksom omprövning av verksamheter som inte når ekonomisk balans.

Nämnderna tillförs ytterligare resurser på 181,6 mnkr (5,2 %) år 2019, 152,9 mnkr (4,1 %) år 2020 och 168,5 mnkr (4,4 %) år 2021. Nämndernas nettokostnader uppgår därmed till 4,0 miljarder kronor år 2021. De utökade resurserna motsvarar kompensation för volymökning och kapitalkostnader samt med kompensation med en till två procent år 2019 och med en procent åren 2020 och 2021.

(nettokostnader mnkr)	Budget 2018	Ram 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunstyrelsen	-155,2	-168,4	-169,3	-170,9
Stadsbyggnadsnämnden	-242,3	-260,1	-273,0	-275,7
Lantmäterinämnden	-2,5	-2,5	-2,5	-2,6
SRMH	-6,2	-6,4	-6,6	-6,7
Kultur- och fritidsnämnden	-138,0	-159,1	-174,4	-176,2
Socialnämnden	-1 173,9	-1 233,6	-1 289,8	-1 302,7
Barn- och grundskolenämnden	-1 468,6	-1 516,3	-1 559,7	-1 575,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-323,7	-345,5	-369,6	-373,3
Överförmyndarnämnden	-3,0	-3,1	-3,1	-3,1
Summa nämnder	-3 513,4	-3 695,0	-3 848,0	-3 886,4
Kapitalkostnader, volymer	ingår	ingår	ingår	-130,0
Nämndernas nettokostnader	-3 513,4	-3 695,0	-3 848,0	-4 016,4
Förändring i mnkr		-181,6	-152,9	-168,5
Förändring i procent		5,2 %	4,1 %	4,4 %

Planeringsprocess, budgetanvisningar och tidplan

Planeringsprocess för budgetperiod 2019-2021

Under våren 2018 har kommundirektören i uppdrag att utarbeta Kommundirektörens förslag till verksamhetsplan 2019. Den ska innehålla:

1. Förslag till nämndernas verksamhetsplan för perioden 2019-2021, nämndmål, särskilda aktiviteter för att uppnå målen, indikatorer, utvecklingsområden, ekonomiska ramar för nämnderna åren 2019-2021, taxor och avgifter mm.
2. Förslag till investeringsplan för perioden 2019-2021.

Budgetanvisningar

- Förslag till budget för nämnderna ska utarbetas inom givna planeringsramar. Planeringsramarna för nämnderna innehåller kompensation för volymer, kapitalkostnader och löneökningar.
- Volymförändringar ska beräknas enligt befolkningsprognosen per mars 2018.
- Investeringar ska prövas och prioriteras utifrån angelägenhetsgrad, alternativa finansieringsformer, omfattning samt tidplan. Förslaget ska innehålla beräknade drift och kapitalkostnader.

Tidplan 2018

PLU 19

- 29 januari beslut om PLU 19 i KS
- 12 februari anmälan av PLU 19 i KF

Kommundirektörens förslag till VP 19

- 28 maj MBL § 11
- 4- 19 juni nämndernas yttrande om Kommundirektörens förslag till VP 19

Beslut - Nämndernas yttrande om kommundirektörens förslag till VP 19

4 juni	KS
7 juni	GVN
11 juni	KFN
12 juni	ÖFN
13 juni	LMN
13 juni	SRMH
13 juni	SON
14 juni	BGN
19 juni	SBN

Beslut VP 19 hösten 2018

V 42	15 oktober	KS Beslut om förslag till skattesats
V 46	12 november	KS Beslut om förslag till VP 19
V 48	26 november	KF Beslut om förslag till VP 19

Bilaga: Kommunövergripande styrande dokument